

XXVI TAVALINE PÜHAPÄEV B AASTAL

(Esimene lugemine 4Mo11 ,25-29)

Lugemine neljandast Moosese raamatust:

Neil päevil laskus Jumal pilve sees alla ja rääkis Mooseselega. Ning ta võttis vaimu, mis oli Moosese üle, ja pani oma vaimu seitsmekümne vanema üle. Ja kui vaim oli nende üle, siis nad rääkisid prohveti viisil, kuid peagi see lõppes. Kaks meest aga olid jäänud laagrisse: ühe nimi oli Eldad ja teise nimi Meedad. Ka nende peale langes vaim, sest nad olid vanemate nimekirjas, kuid nemad ei olnud Jumala telgi juures, vaid laagris. Ja seal kõnelesid nemadki prohveti viisil. Aga üks noormees jooksis Moosese juurde ja teatas talle: "Eldad ja Meedad kõnelevad laagris prohveti viisil!" Siis võttis sõna Joosua Nuuni poeg, kes oli olnud Moosese teener oma noorusest alates, ja ütles: "Mooses, mu isand, keela neil nõnda tegemast!" Aga Mooses vastas talle: "Kas sina tahad suuremat kiivust üles näidata kui mina? Kuidas ometi võiks sündida, et kogu Issanda rahvas saaks prohvetianni ja Issand saadaks oma vaimu nende kõigi üle." See on Jumala Sõna.

(Vastulaul Ps19, 8.10.12-13 R:Jh 9ab)

R: Issanda käsud on õiged, need rõõmustavad südant.

Issanda seadus on laitmatu,
see kosutab hinge.
Issanda tunnistus on uskumist väärt,
see teeb kohtlase targaks.

R:

Issanda kartmine on puhas,
see kestab igavesti.
Issanda kohutuotsused on õiglased,
need teevad õigust.

R:

Ka sinu sulasele on need hoiatuseks,
nende pidamine toob suure tasu.
Kes küll suudab näha omaenda eksimusi,
mõista mind vabaks mu süüst, mis mulle on teadmata.

R:

Hoia oma sulast ülbete inimeste eest,
et nad minu üle ei valitseks.
Siis olen ma laitmatu
ja puhas rasketest üleastumistest.

R:

(Teine lugemine Jk5, 1-6)

Lugemine püha apostel Jaakobuse kirjast:

Kuulake nüüd teie, rikkad, nutke ja laske kuuldavale kaebehäält viletsuse pärast, mis on teie peale tulemas. Teie rikkus on pehkinud, teie riided on koidest söödud. Teie kuld ja hõbe on roostetanud ning nende rooste saab tunnistuseks teie vastu ja sööb teie ihu nagu tuli. Viimseil päevil olete teie vara kogunud. Ja vaata: palk, mille te nendele, kes teie põldudel koristavad, olete välja maksmata jätnud, kisendab teie vastu, ja töötajate kaebed on jõudnud vägede Issanda kõrvu! Külluses ja priiskamises olete te elanud maa peal ja numanud oma südameid otsekui loomi tapapäevaks. Sest te olete õige hukka mõistnud ja ära tapnud, ilma et ta oleks saanud teile vastu hakata.

See on Jumala Sõna.

(Salm enne evangeeliumi Jh 17,17)

Halleluuja. Issand, Sinu sõnades on tõde,
pühitse meid oma tões. Halleluuja.

(Evangeelium Mk9 ,38-43.45.47-48)

Lugemine püha Markuse evangeeliumist:

Sel ajal ütles Johannes - üks kaheteistkümne hulgast - Jeesusele: "Õpetaja, me nägime üht meest, kes Sinu nimel kurje vaime välja ajas, ja me keelasime teda, sest ta ei käi ühes meiega!" Aga Jeesus ütles: "Ärge keelake teda, sest keegi, kes teeb vägeva teo minu nimel, ei räägi minust samas halvasti. Sest kes ei ole meie vastu, see on meie poolt. Ja kes teid joodab karikatäie veega minu nimel selle pärast, et te olete minu jüngrid, tõesti ma ütlen teile, tema ei jää ilma oma palgast.

Ja kes ühe neist vähimatest, kes minusse usuvad, kurjale ahvatleb, sellele oleks parem, et talle vesikivi kaela pandaks ja ta merre visataks. Ja kui sinu käsi sind kurjale ahvatleb, siis raiu see maha, sest sul on parem minna vigasena igavesse ellu kui põrgusse - kustumatusse tulle - olgugi, et sul on kaks kätt. Ja kui sinu jalg sind kurjale ahvatleb, siis raiu see maha, sest sul on parem minna vigasena igavesse ellu kui põrgusse tervete jalgadega. Ja kui sinu silm sind kurjale ahvatleb, siis kisu see välja, sest sul on parem minna Jumalariiki ühe silmaga kui põrgusse kahe silmaga - sinna, kus nende uss ei sure ja tuli ei kustu."

See on Issanda Sõna.

Sissejuhatus

Sellest on nüüd juba päris palju aastaid möödas, kui ma tundsin kord üht väikest poissi. Kui ta oli parajasti auväärnes kaheksa aasta vanuses, tuli ta mõttele kirjutada üks ajalooline romaan - ilmselt mõne äsjaloetud raamatu mõju all olles. Ja et poistele ikka meeldivad lahingud ja võitlused, siis pidi see raamat rääkima sõjast.

Kuna meie kodumaa oli tol ajal venelaste okupatsiooni all, siis polnud vaenlasekuju leidmisega mingit probleemi. Kuskilt vanemate inimeste suust kuulnud katke järgi sai raamat dramaatilise ja eksootilise pealkirja: "Türgi Sõda", ja sellest siis see raamat üsna sirgjooneliselt rääkiski - Türgi Sõjast, kusjuures venelased olid seal muidugi alatud ja kurjad tegelased, türklased suuremeelsed ja head. Miks küll ometi? See poiss polnud ju oma lühikeses elus veel ühtki päris türklast näinud? Jah, aga see-eest oli ta oma kodulinna tänaval sageli vene kolonistide lastega tülitsenud. Nii olidki kõik türklased tema ettekujutuses head, sest nagu ta oli kuulnud, pidanud türklasedki kord vihast sõda venelaste vastu. Tänapäeval mõtleb see poiss paraku türklastestki ilmselt teistmoodi...

"Minu vaenlase vaenlane on minu sõber". See kõlab esmapilgul kuidagi õiglaselt, niisamuti nagu "silm silma ja hammas hamba vastu". Paraku ainult esmapilgul... Me loeme patutunnistuse.

Jutlus

Armsad õed ja vennad. Inimene, kes on üles kasvanud külaühiskonnas, tunneb end suurlinnas ebakindlalt. Eriti puudutab see neid, kelle lapsepõlv on möödunud regioonides, kus perekond, suguvõsa ja hõim on ainsad toimivad sotsiaalhoolekande struktuurid.

Külaühiskonnas, sugulaste seas, tunnevad kõik kõiki ja väga harva tuleb ette, et keegi peab oma isikut dokumendiga tõestama. Linnas on paljugi teisiti - ümbritsevate inimeste hulgast tuntakse suhteliselt väheseid, ja olukordi, kus tuleb näidata dokumenti, esineb sagedasti. Maalt pärit inimesele võib see lausa

solvanguna tunduda, kui ta peab pooltuttavatele oma töötõendit vms. näitama.

Mulle tuleb meelde juhtum mu ülikooli sööklast Saksamaal, kus üks külaoludega harjunud tudeng kord enesevalitsuse kaotas. Kui kassapidaja palus tal soodustuse saamiseks esitada üliõpilaspilet, läks mees endast välja ja põrutas: "Armas proua, ma tulen siia iga päev juba kolm aastat, ma teretan teid alati, ma tean teie nime ja võibolla teate teie isegi minu oma - ja äkki nõuate te minult isikut tõendavat dokumenti!" Kassapidaja oli niisugusest reaktsioonist sõnatu - noh, eks see turske maapoiss nägi ka oma vihas üsna hirmus välja. Ehmunud naine suutis hädavaevu üle huulte saada, et söökla juhataja andnud temale hiljuti käsu kõigil üliõpilaspiletit kontrollida.

Teiste lähedalseisvate saksa üliõpilaste nägudelt, kes olid tahtmatult selle stseeni tunnistajaks, peegeldus selge poolehoid lärmava kaastudengi suhtes, kes muuseas oli pärit Ugandast, Kesk-Aafrikast. Kommentaarid, mida nad kuuldavale tõid, mõistsid hukka sakslasest kassapidaja "ebainimlikkuse ja masinlikkuse", ning nad kaeblesid võõrandumise üle Saksamaal: inimene ei tähendavat siin ilma paberita enam mitte midagi.

Ometi asusin mina selles olukorras proua kassapidaja poolele. Sest kui vaid viitsida olukorda süveneda, tekib küsimus: miks pidi ta dokumenti nõudma ka sellelt üliõpilaselt, keda ta tõepoolest tundis, ja miks oli juhataja seda personalile hiljuti südamele pannud? Sellepärast, et kogu vahejuhtum leidis aset uue õppesemestri alguses. Need üliõpilased, kelle puhul oli õpingute jätkumine otsustatud, said oma pilettisse vastava templi, mis tuli sööklas ette näidata, et maksta lõunasöögi eest ainult 4 marka, mitte 9 marka, mis oli hinnaks väljaspoolsetele. Kuidas oleks kassapidaja võinud kliendi näost välja lugeda, et too on käesoleval semestril ikka veel üliõpilane? Niimoodi võiksid ju kõik kunagised üliõpilased kuni kõrge vanuseni poolmuidu söömas käia ning koormata ülikooli niigi nappi eelarvet.

Mis esimesel pilgul tundub ebainimlik, oli siinkohal tekkinud just inimlikkuse kaitseks. Dokumendid võimaldavad meil teha järeldusi ka nende inimeste suhtes, keda me ei tunne - ja olgu seegi vahemärkusena öeldud: vahel ka nende kuritegelike kavatsuste paljastamiseks. Perekond ja hõim kui sotsiaalhoolekandesüsteem saab hästi töötada ainult väikestes kooslustes, suuremas plaanis läbiviiduna tekitab see sageli onupojapoliitikat, ühe hõimu eeliste taotlemisele teiste arvelt, mis viib lõppematutesse kodusõdadesse, nagu me seda kasvõi Aafrikas kahjuks näeme.

Armsad õed ja vennad. Kes ei ole meie vastu, see on meie poolt! Võibolla on see lause tänasest evangeeliumist üldse kõige tähtsam juhiseks, mis on inimkonnale tema kooselu jaoks ilmutatud. Sest muidu muutub relvade täiustudes inimkonna edasikestmine küsitavaks. Põhjuseid, miks üksteist hävitada, leiab alati. Teiste kultuuride tundmine tuleb aga alles pikaaegsete kogemuste kaudu: piirid peavad olema selged, abi ja koostöö ei tohi muutuda üleolevaks eestkostmiseks, röövkauplemiseks või rumalaks ärakasutatavuseks.

Kahjuks ei suuda me veel tänagi ette kujutada, kuidas niisugune ühtekuuluvus peaks praktiliselt teoks saama. Dokumendid ja niinimetatud inimõigused on kindlasti vahenditeks, mis seda eesmärki meile lähemale toovad. Paraku pole inimkond leidnud imerohtu, kuidas oleks võimalik tagada, et õigused oleksid seotud ka neist johtuvate kohustustega; et sisseränne ei muutuks vallutussõjaks; et seaduseandja käituks ka ise nende seaduste järgi, mis ta on kinnitanud; et demokraatiat ei manipuleeritaks otseste või kaudsete altkäemaksudega; et isiku jälgimine toimuks kõigi inimeste ja mitte ainult mingi partei või kildkonna huvides.

Sellepärast räägib ka Jeesus nendest valulistest protsessidest, mis meil veel ees seisavad. Ta kasutab selleks üsna karme kujundeid: midagi tuleb lausa endast välja kiskuda või maha raiuda, oma egoismi talitseda, suuta näha maailma ka oma ligimese silmadega, et me oleksime valmis nii õppima kui ka ise õpetama. Aamen.